

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ค่านิยม จริยธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ค่านิยม และจริยธรรมมีคุณค่าและความสำคัญที่กำหนดความเชื่อและพฤติกรรมของศาสนิกชน และเป็นสิ่งเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของทุกศาสนาในการอยู่ร่วมกันของศาสนิกชนอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 1.1

ม.4-6/18

ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของค่านิยม จริยธรรมที่เป็นตัวกำหนดความเชื่อและพฤติกรรมที่แตกต่างกันของศาสนิกชนศาสนาต่างๆ เพื่อขจัดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของค่านิยม จริยธรรม ของศาสนาในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- คุณค่าและความสำคัญของค่านิยม จริยธรรม

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการคิด

- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4.2 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการสร้างเจตคติ

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย และทำสมาธิก่อนเรียน

นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง หลักธรรมทางศาสนากับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ขั้นที่ 1 สังเกต

สื่อการเรียนรู้ : บัตรภาพ

- ครูนำภาพกิจกรรมของผู้ที่นับถือศาสนาต่าง ๆ กันร่วมมือกันทำประโยชน์ต่อส่วนรวมมาให้นักเรียนดู ดังนี้
 - การช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากคลื่นสึนามิในประเทศญี่ปุ่น
 - การช่วยเหลือผู้ที่ขาดแคลนอาหารในทวีปแอฟริกา
 - กาชาดสากลปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ
 - การให้ทุนการศึกษาแก่เยาวชน
- นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- นักเรียนมีความประทับใจในกิจกรรมใดที่แสดงถึงความร่วมมือของศาสนิกชนหลายศาสนา อธิบายเหตุผล
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์

สื่อการเรียนรู้ : บัตรภาพ

- ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ภาพในขั้นที่ 1 และตอบคำถามตามประเด็นที่กำหนด ดังนี้
 - 1) กิจกรรมในภาพแต่ละภาพนั้นส่งผลดีต่อส่วนรวมและโลกอย่างไร
 - 2) เพราะเหตุใด กลุ่มคนจากหลายประเทศซึ่งนับถือศาสนาต่างกันจึงร่วมมือกันทำกิจกรรมดังกล่าว
 - 3) นักเรียนได้ข้อคิดจากการวิเคราะห์กิจกรรมในภาพอย่างไรบ้าง
- นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- ถ้าศาสนิกชนทุกศาสนาร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมจะส่งผลดีต่อสังคมโลกอย่างไร
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ขั้นที่ 3 สรุป

สื่อการเรียนรู้ : หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.6

- นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง ค่านิยม จริยธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข จากหนังสือเรียน แล้วนำไปเป็นข้อมูลในการสรุปคุณค่าและความสำคัญของค่านิยมและจริยธรรมทางศาสนา
- นักเรียนสรุปความคิด แนวทางการปฏิบัติตนตามค่านิยมและจริยธรรมทางศาสนา
- นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- นักเรียนคิดว่า จะปฏิบัติตนตามค่านิยม จริยธรรมของศาสนาในการอยู่ร่วมกันได้อย่างไรบ้าง
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 9	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 9	(ประเมินตามสภาพจริง)
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.6
- 2) บัตรภาพ กิจกรรมของผู้ที่นับถือศาสนาต่างๆ ร่วมมือกันทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

8.2 แหล่งการเรียนรู้

—

บัตรภาพ กิจกรรมของกลุ่มบุคคลต่างๆ

ภาพ 1

ภาพ 2

ภาพ 3

ภาพ 4

แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานรายบุคคล

ชื่อ ชั้น

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
 ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การแสดงความคิดเห็น				
2	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
3	การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
4	ความมีน้ำใจ				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
/...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมิน **คุณลักษณะอันพึงประสงค์**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบายความหมายของเพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนและชักชวนผู้อื่นปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำกิจกรรมกับสมาชิกในโรงเรียน ชุมชน และสังคม				
	1.4 เป็นผู้นำหรือเป็นแบบอย่างในการจัดกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีปรองดอง และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ชื่นชม ปกป้องความเป็นชาติไทย				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา และเป็นตัวอย่างที่ดีของศาสนิกชน				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น ชื่นชมในพระราชกรณียกิจ พระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะกระทำความผิด ทำตามสัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง และครู เป็นแบบอย่างที่ดีด้านความซื่อสัตย์				
	2.3 ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนด้านความซื่อสัตย์				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน ปฏิบัติเป็นปกติวิสัยและเป็นแบบอย่างที่ดี				
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด				

แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ต่อ)

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
	5.5 วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ				
	6.3 ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานอย่างรอบคอบ				
	6.4 ทุ่มเท ทำงาน อดทน ไม่ท้อต่อปัญหาและอุปสรรค				
	6.5 พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ				
	6.6 ชื่นชมผลงานความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ พร้อมช่วยแก้ปัญหา				
	8.3 ดูแล รักษาทรัพย์สินของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน ชุมชน เพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
/...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

บันทึกหลังแผนการสอน

- ด้านความรู้

.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....

- แนวทางการแก้ไข

.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การจัดความขัดแย้งเพื่อการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข

เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การที่ศาสนิกชนของทุกศาสนาปฏิบัติตนตามหลักธรรมหรือเป้าหมายของศาสนาย่อมส่งผลต่อการจัดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 1.1

ม.4-6/18

ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของค่านิยม จริยธรรมที่เป็นตัวกำหนดความเชื่อและพฤติกรรมที่แตกต่างกันของศาสนิกชนศาสนาต่างๆ เพื่อจัดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายและเสนอแนวทางการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา เพื่อจัดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขได้

3. สาระการเรียนรู้

3.2 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- การจัดความขัดแย้งเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการคิด

- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4.2 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคเล่าเรื่องรอบวง

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สื่อการเรียนรู้ : บัตรภาพ

- ครูให้นักเรียนดูภาพพิธีกรรมของศาสนาต่างๆ เช่น
 - การละหมาด
 - การกราบพระพุทธรูปในพิธีทำบุญ
 - การทำพิธีในโบสถ์ของศาสนาคริสต์
 - การทำพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์
- ครูให้นักเรียนเปรียบเทียบความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของกิจกรรมในภาพดังกล่าว
- ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า ความแตกต่างของพิธีกรรมทางศาสนาไม่เป็นอุปสรรคต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
- นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- เพราะเหตุใด ศาสนิกชนหลายศาสนาจึงไม่มีความขัดแย้งกัน
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ขั้นสอน

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : 1. หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.6
2. หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
3. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

- ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน
- นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง การขจัดความขัดแย้งเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข จากหนังสือเรียน หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ แล้วบันทึกความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกการอ่าน
- สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนำความรู้จากการศึกษาค้นคว้ามาสรุป แล้วตอบคำถามต่อไปนี้
 - 1) แก่นแท้ของศาสนาคืออะไร
 - 2) มีวิธีการปฏิบัติตนต่อกันระหว่างศาสนิกชน เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขได้อย่างไรบ้าง

คำถามกระตุ้นความคิด

- ศาสนิกชนมีวิธีปฏิบัติต่อกันอย่างไร จึงจะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
(1. อย่าพยายามเปลี่ยนศาสนิกชนศาสนาอื่นมานับถือศาสนาของตน
2. อย่าเปรียบเทียบว่าศาสนาใดดีกว่ากัน
3. มีความจริงใจต่อกัน
4. อย่ายึดความเห็นของตนเป็นใหญ่)

6. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มผลัดกันแสดงความคิดเห็นตามประเด็นที่สรุปมาจากละคร เรียงตามลำดับจากหมายเลข 1-4 แบบเล่าเรื่องรอบวง เมื่อครบคำถามที่ 1 แล้วขึ้นคำถามข้อที่ 2 ต่อไป โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญ จากนั้นเขียนเป็นผังมโนทัศน์ เรื่อง การจัดการความขัดแย้งเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
7. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน 2-3 กลุ่ม และให้ตัวแทนกลุ่มที่มีผลงานแตกต่างกันออกไปได้นำเสนอเพิ่มเติม
8. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ขั้นสรุป

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีการจัดการความขัดแย้ง เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข แล้วให้นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- นักเรียนมีวิธีการอยู่ร่วมกับผู้ที่นับถือศาสนาอื่นอย่างไรบ้าง
 (พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบบันทึกการอ่าน	แบบบันทึกการอ่าน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.6
- 2) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม

- (1) สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2540). **คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : เกษมบรรณกิจ.
- (2) เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2541). **คิดเป็นทำเป็นตามแนวพุทธธรรม**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

(3) ญาณสังวร, สมเด็จพระ (เจริญ สุวฑฺฒโน). (2526). **หลักพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร :
ประกายพริก.

(4) วศิน อินทสระ. (2548). **หลักธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : เอ.ไอ.เอ
(เครือหน้าทอง).

3) บัตรภาพ พิธีกรรมของศาสนาต่างๆ

8.2 แหล่งการเรียนรู้

—

บัตรภาพ พิธีกรรมของศาสนาต่างๆ

ภาพ 1

ภาพ 2

ภาพ 3

ภาพ 4

แบบบันทึกการอ่าน

ชื่อหนังสือ.....ชื่อผู้แต่ง.....นามปากกา.....
สำนักพิมพ์.....สถานที่พิมพ์.....ปีที่พิมพ์.....
จำนวนหน้า.....ราคา.....บาท อ่านวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

1. สารสำคัญของเรื่อง

.....
.....
.....

2. วิเคราะห์ข้อคิด/ประโยชน์ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

.....
.....

3. สิ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....
.....
.....

4. ข้อเสนอแนะของคุณ

.....
.....

ลงชื่อ.....นักเรียน.....ลงชื่อ.....ผู้ปกครอง.....
(.....) (.....)

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน.....
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานมีความสมบูรณ์ชัดเจน	ให้	4	คะแนน
ผลงานมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย	ให้	3	คะแนน
ผลงานมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	ให้	2	คะแนน
ผลงานมีข้อบกพร่องมาก	ให้	1	คะแนน

แบบประเมิน การนำเสนอผลงาน

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
 ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	ความถูกต้องของเนื้อหา				
2	ความคิดสร้างสรรค์				
3	วิธีการนำเสนอผลงาน				
4	การนำไปใช้ประโยชน์				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
/...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสมบูรณ์ชัดเจน	ให้	4	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องบางส่วน	ให้	3	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	ให้	2	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องมาก	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานรายบุคคล

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
 ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการ ประเมิน	ความตั้งใจ ในการทำงาน				ความ รับผิดชอบ				การตรงต่อ เวลา				ความ สะอาด เรียบร้อย				ผลสำเร็จ ของงาน				รวม 20 คะแนน	
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
/...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม **การทำงานกลุ่ม**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
 ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการ ประเมิน	ความร่วมมือกัน ทำกิจกรรม				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				การตั้งใจ ทำงาน				การแก้ไข ปัญหา/หรือ ปรับปรุง ผลงานกลุ่ม				รวม 20 คะแนน	
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
/...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมิน **คุณลักษณะอันพึงประสงค์**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบายความหมายของเพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนและชักชวนผู้อื่นปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำกิจกรรมกับสมาชิกในโรงเรียน ชุมชน และสังคม				
	1.4 เป็นผู้นำหรือเป็นแบบอย่างในการจัดกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีปรองดอง และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ชื่นชม ปกป้องความเป็นชาติไทย				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา และเป็นตัวอย่างที่ดีของศาสนิกชน				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น ชื่นชมในพระราชกรณียกิจ พระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะกระทำความผิด ทำตามสัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง และครู เป็นแบบอย่างที่ดีด้านความซื่อสัตย์				
	2.3 ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนด้านความซื่อสัตย์				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน ปฏิบัติเป็นปกติวิสัยและเป็นแบบอย่างที่ดี				
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด				

แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ต่อ)

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
	5.5 วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ				
	6.3 ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานอย่างรอบคอบ				
	6.4 ทุ่มเท ทำงาน อดทน ไม่ท้อต่อปัญหาและอุปสรรค				
	6.5 พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ				
	6.6 ชื่นชมผลงานความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ พร้อมช่วยแก้ปัญหา				
	8.3 ดูแล รักษาทรัพย์สินของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน ชุมชน เพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
/...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

บันทึกหลังแผนการสอน

- ด้านความรู้

.....

.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....

.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

- แนวทางการแก้ไข

.....

.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 หลักธรรมทางศาสนากับการพัฒนาสังคม

เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ศาสนาทุกศาสนามีหลักธรรมซึ่งมีความสอดคล้องกัน ในการพัฒนาสังคมและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 1.1

ม.4-6/18

ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของค่านิยม จริยธรรมที่เป็นตัวกำหนดความเชื่อและพฤติกรรมที่แตกต่างกันของศาสนิกชนศาสนาต่างๆ เพื่อขจัดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

2.4 จุดประสงค์การเรียนรู้

- วิเคราะห์หลักธรรมของศาสนาสำหรับการปฏิบัติตนในการพัฒนาสังคมและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขได้

3. สาระการเรียนรู้

3.3 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- 1) คุณค่าและความสำคัญของค่านิยม จริยธรรม
- 2) การขจัดความขัดแย้งเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการคิด

- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4.2 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคการต่อเรื่องราว (Jigsaw)

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สื่อการเรียนรู้ : ตัวอย่างข่าว

- ครูนำข่าวเกี่ยวกับความร่วมมือกันระหว่างประเทศในการพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ มาให้นักเรียนอ่าน เช่น
 - ความร่วมมือกันด้านการศึกษา
 - ความร่วมมือกันด้านสังคมและวัฒนธรรม
 - ความร่วมมือกันด้านสิ่งแวดล้อม
 - ความร่วมมือกันด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ฯลฯ

- ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า การที่มนุษย์ในชาติต่าง ๆ ซึ่งมีการนับถือศาสนาต่างกันมารวมมือกันพัฒนาสังคมนั้น สอดคล้องกับหลักธรรมใดของพระพุทธศาสนา
- นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- การที่ประเทศต่าง ๆ ร่วมมือกันพัฒนาสังคม ย่อมส่งผลดีต่อการดำเนินชีวิตมนุษย์อย่างไรบ้าง
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ขั้นสอน

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : 1. หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.6
2. หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
3. ใบงานที่ 3.1
4. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

- นักเรียนกลุ่มเดิม (จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) เลือกหมายเลขประจำตัวตั้งแต่หมายเลข 1-4 เรียกกลุ่มตนเองว่า กลุ่มบ้าน
- สมาชิกกลุ่มบ้านแยกย้ายกันไปเข้ากลุ่มใหม่ที่มีหมายเลขเดียวกัน เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แล้วให้นักเรียนร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง หลักธรรมทางศาสนากับการพัฒนาสังคม จากหนังสือเรียน หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ โดยแบ่งศึกษาหมายเลขละ 1 เรื่อง ดังนี้
 - หมายเลข 1 ศึกษาความรู้เรื่อง หลักธรรมของศาสนาคริสต์กับการพัฒนาสังคม
 - หมายเลข 2 ศึกษาความรู้เรื่อง หลักธรรมของศาสนาอิสลามกับการพัฒนาสังคม
 - หมายเลข 3 ศึกษาความรู้เรื่อง หลักธรรมของศาสนาพราหมณ์-ฮินดูกับการพัฒนาสังคม

คำถามกระตุ้นความคิด

- หลักธรรมของศาสนาต่าง ๆ ที่ศาสนิกชนนำมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาสังคม ได้แก่ อะไรบ้าง
(ความรัก ความเมตตา ความอดทน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคี ความเสียสละ ฯลฯ)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 หลักธรรมทางศาสนากับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
เรื่องที่ 1 ค่านิยม จริยธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

- หมายเลข 4 ศึกษาความรู้เรื่อง หลักธรรมของศาสนาสิกข์กับการพัฒนาสังคม
แล้วบันทึกความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกการอ่าน
- 11. สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญร่วมกันบันทึกสรุปหลักธรรมของศาสนากับการพัฒนาสังคม ในส่วนที่ตนรับผิดชอบลงในใบงานที่ 3.1 เรื่อง หลักธรรมทางศาสนากับการพัฒนาสังคม
- 12. สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแยกย้ายกันกลับเข้าสู่กลุ่มเดิม คือ กลุ่มบ้าน แล้วผลัดกันอธิบายความรู้ในส่วนที่ตนได้ศึกษามาให้สมาชิกคนอื่นในกลุ่มฟัง และผลัดกันซักถามข้อสงสัยจนมีความเข้าใจกระจ่างชัดเจน
- 13. ครูสุ่มนักเรียน 4-5 กลุ่ม ออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียนในเรื่อง หลักธรรมของแต่ละศาสนากับการพัฒนาสังคม
- 14. นักเรียนร่วมกันเสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมทางศาสนาเพื่อการพัฒนาสังคม
- 15. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ขั้นสรุป

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปหลักธรรมทางศาสนากับการพัฒนาสังคม และแนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม
2. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- นักเรียนสามารถนำหลักธรรมของศาสนาที่นักเรียนหยิบถือมาเป็นแนวทางการปฏิบัติตนเพื่อพัฒนาสังคมได้อย่างไรบ้าง
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

- ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนบทความ เรื่อง หลักธรรมทางศาสนากับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยให้ครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนด ดังนี้
 - 1) คุณค่าและความสำคัญของค่านิยม จริยธรรมทางศาสนา
 - 2) การขจัดความขัดแย้งเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
 - 3) หลักธรรมของศาสนากับการพัฒนาสังคม

➡ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง หลักธรรมทางศาสนากับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 3.1	ใบงานที่ 3.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบบันทึกการอ่าน	แบบบันทึกการอ่าน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 9	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 9	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจบทความ เรื่อง หลักธรรมทางศาสนากับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	แบบประเมินบทความ เรื่อง หลักธรรมทางศาสนากับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.6
- 2) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
 - (1) สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2540). **คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : เกษมบรรณกิจ.
 - (2) เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2541). **คิดเป็นทำเป็นตามแนวพุทธธรรม**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
 - (3) ญาณสังวร, สมเด็จพระ (เจริญ สุวฑฺฒโน). (2526). **หลักพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : ปรกาศพริก.
 - (4) วศิน อินทสระ. (2548). **หลักธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : เอ.ไอ.เอ (เครือหนาทอง).
- 3) ตัวอย่างข่าวเกี่ยวกับความร่วมมือกันระหว่างประเทศในการพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ
- 4) ใบงานที่ 3.1 เรื่อง หลักธรรมทางศาสนากับการพัฒนาสังคม

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
 - [http:// www.greenworld.or.th/greenworld](http://www.greenworld.or.th/greenworld)
 - <http://www.komchadluek.net/.../กรม.รับทราบราชินีทรงให้ใช้ผ้าไหม.html>

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แบบประเมินบทความ เรื่อง หลักธรรมทางศาสนากับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	คุณค่าและความสำคัญของค่านิยม จริยธรรมทางศาสนา				
2	การจัดความขัดแย้งเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข				
3	หลักธรรมของศาสนากับการพัฒนาสังคม				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
/...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	=	4
ดี	=	3
พอใช้	=	2
ปรับปรุง	=	1

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
11 - 12	ดีมาก
9 - 10	ดี
6 - 8	พอใช้
ต่ำกว่า 6	ปรับปรุง

ตัวอย่างข่าว ความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม

การเงินเรื่องโลกร้อน – ภาวะเป็นหนี้ก้อนใหม่ของประเทศกำลังพัฒนา

ประเด็นที่น่าจับตามองของการประชุมภาคีสมาชิกอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ครั้งที่ 17 (COP17: Conference of the Parties) เรื่องหนึ่ง คือ เรื่องเงินๆ ทองๆ เกี่ยวกับปัญหาโลกร้อน โดยเฉพาะเงินที่จะมาสนับสนุนการลดโลกร้อนและการปรับตัวต่างๆ ในประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายนั้น (หรือกลุ่มประเทศที่เรียกว่า G77 ซึ่งประเทศไทยอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย) แนวโน้มที่กำลังเกิดขึ้นคือแทนที่ประเทศพัฒนาแล้วจะให้การสนับสนุนทางการเงินโดยตรงไปตรงมา กลับถูกบิดเบือนให้เป็นภาระหนี้ก้อนใหม่ของประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งต้องไปกู้มาจากประเทศพัฒนาแล้ว

ในการประชุมคู่ขนานของเครือข่ายภาคประชาสังคม เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2554 ที่มหาวิทยาลัย Kwazulu-Natal (UKZN) ณ เมืองเดอร์เบน การสัมมนาประเด็นเรื่อง Climate finance หรือ การเงินเรื่องโลกร้อน มีข้อสังเกตที่น่าสนใจดังนี้

การพัฒนาตั้งแต่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม หรือเมื่อประมาณ 200 กว่าปีที่ผ่านมา ประเทศพัฒนาแล้วได้โหมใช้ทรัพยากรของโลกรวมถึงเชื้อเพลิงจากถ่านหินจำนวนมหาศาล ส่งผลให้เกิดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากถึงสามในสี่ของปริมาณที่ปล่อยจากทุกประเทศในโลกรวมกัน ในขณะที่ประเทศเหล่านั้นมีประชากรเพียงหนึ่งในห้าของโลกเท่านั้น หรืออาจเปรียบเทียบได้ว่าสัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อคนในประเทศพัฒนาแล้วมากกว่าคนในประเทศกำลังพัฒนาถึง 10 เท่า หากพิจารณาตามหลักความเป็นธรรมว่าทุกคนในโลกนี้มีสิทธิเท่าเทียมกันในการเข้าถึงการพัฒนาและการปล่อยก๊าซฯ และเมื่อคำนึงถึงความสามารถของโลกในการรองรับการเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจก เราจะเห็นว่าบรรยากาศของโลกปัจจุบันเต็มไปด้วยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาของประเทศพัฒนาแล้วในอดีตที่ผ่านมา หรือที่เรียกว่า historic emissions ดังนั้นประเทศพัฒนาแล้วจึงต้องมีความรับผิดชอบต่อการแก้ไขปัญหาในการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ของตนเอง จึงกล่าวได้ว่าประเทศพัฒนาแล้วทั้งหลายเป็น “หนี้การลดการปล่อยก๊าซฯ” (Mitigation Debt) กับกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา

พร้อมกันนี้โลกที่ร้อนขึ้นได้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรง และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนี้มากที่สุด คือประชากรในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งไม่ได้เป็นต้นเหตุของปัญหาโลกร้อน แต่กลับต้องมารับภาระจากผลกระทบที่เกิดขึ้น และต้องพยายามปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดให้ได้ ดังนั้นประเทศพัฒนาแล้วทั้งหลายจึงยังเป็น “หนี้การปรับตัว” (Adaptation Debt) กับประเทศกำลังพัฒนาด้วยเช่นกัน

ตัวอย่างข่าว ความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม

แต่กลไกการเจรจาระหว่างประเทศในปัจจุบันภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) ไม่ได้นำเอาปัญหา "หนี้การลดการปล่อยก๊าซฯ" และ "หนี้การปรับตัว" มาเป็นพื้นฐานในการเจรจา รวมทั้งประเทศพัฒนาแล้วยังพยายามบิดเบือนการจัดการการเงินเรื่องโลกร้อน ให้ผ่านกลไกของสถาบันการเงินระหว่างประเทศ เช่น ธนาคารโลก เป็นต้น แทนที่จะให้ผ่านกลไกประเทศภาคีอนุสัญญาฯ หรือ COP (ซึ่งถือว่ามีคุณสมบัติของประเทศภาคีอนุสัญญาฯ มากกว่ากลไกอื่นๆ ในขณะนี้) ทั้งนี้ ภายใต้กลไกสถาบันการเงินระหว่างประเทศ ประเทศพัฒนาแล้วมีอิทธิพลและอำนาจในการตัดสินใจมากกว่าประเทศกำลังพัฒนา

ความแตกต่างของการจัดการการเงินเรื่องโลกร้อนระหว่างสองกลไกนี้ คือ ในกรณีใช้กลไกอนุสัญญาฯ ประเทศภาคีจะเป็นคนกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการใช้เงิน ในขณะที่การใช้กลไกผ่านธนาคารโลกหรือสถาบันการเงินอื่นๆ (เช่น ในรูปแบบเงินกู้) นั้น ประเทศพัฒนาแล้วสามารถเข้ามาบีบบังคับกำหนดเงื่อนไขการใช้เงิน โดยที่ประเทศกำลังพัฒนาต้องรับภาระใช้คืนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ถือเป็นภาระให้กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาต้องเป็นผู้ชื้อหนี้โดยตรง ดังเช่นที่กำลังเกิดขึ้นแล้วในขณะนี้ทั่วโลก จึงถือว่าการบิดเบือน หนี้การลดการปล่อยก๊าซฯ และหนี้การปรับตัว ซึ่งควรเป็นความรับผิดชอบของประเทศพัฒนาแล้ว และเป็นการซ้ำเติมประชาชนในประเทศกำลังพัฒนาอย่างไร้มนุษยธรรม จึงนำมาสู่ข้อเรียกร้องเชิงหลักการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวด ในการจัดการการเงินเรื่องโลกร้อนของกลุ่มภาคประชาสังคมที่เดอร์เบิน ว่าธนาคารโลกและสถาบันการเงินระหว่างประเทศต่างๆ ไม่ควรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการการเงินเรื่องโลกร้อน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เท่าเทียมกันและเป็นธรรมอย่างแท้จริง

ที่มา : www.greenworld.or.th/greenworld

ตัวอย่างข่าว ความร่วมมือสังคมและวัฒนธรรม

บวชแดนพุทธภูมิถวายในหลวง

เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา 84 พรรษา เมื่อวันที่ 5 ธ.ค. 2554 สมเด็จพระธีรญาณมุนี เจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาส จัดโครงการ “อุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” เนื่องในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 84 พรรษา ณ วัดป่าพุทธคยา รัฐพิหาร ประเทศอินเดีย เมื่อกลางเดือนที่ผ่านมา ซึ่งมีข้าราชการ ทหาร ตำรวจ แพทย์ นักธุรกิจ รวม 24 คน อาทิ พล.อ.วีรภักดิ์ แย้มวิบูลย์ อดีตที่ปรึกษาพิเศษสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม, พล.อ.ธรรมรักษ์ เจริญกุล, พ.ต.อ.สรไกร พูลเพิ่ม รอง ผบก.กองบังคับการตำรวจจราจร, กองบัญชาการตำรวจสันติบาล, นกสูล อังคะทาวานิช ผู้บริหารบริษัท โรงสีเอกไรซ์, ลือชา การณ์เมือง ประธานบริษัท สุวรรณภูมิ พรีเมียม จำกัด, ดร.ชนวัฒน์ จุนชยะ, ทพ.สุทธิศักดิ์ บุญนิธิ เป็นต้น ร่วมอุปสมบทเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล โดยมี สมเด็จพระธีรญาณมุนี เป็นประธานในพิธีปลงผมนาคและเป็นพระอุปัชฌาย์

ก่อนวันทำพิธีอุปสมบท สมเด็จพระธีรญาณมุนีนำคณะสวดมนต์ ฟังธรรม เจริญจิตตภาวนา แม่เมตตา น้อมถวายเป็นพุทธบูชา ณ โพธิ์บัลลังก์พระแท่นวัชรอาสน์ ภายใต้ร่มพระศรัทธาโพธิ์อันศักดิ์สิทธิ์ และเวียนเทียนรอบใหญ่ 3 รอบ ในพระมหาเจดีย์พุทธคยา ก่อนประกอบพิธีอุปสมบทหมู่ในวันรุ่งขึ้นที่วัดป่าพุทธคยา และหลังจากเสร็จพิธีอุปสมบทสมเด็จพระธีรญาณมุนีได้นำคณะพระนวกะตามรอยเส้นทางบุญศึกษาพระธรรม สวดมนต์ เจริญจิตตภาวนา ณ ลุมพินีวัน พาราณสี และกุสินารา สถานที่ ที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวพุทธเป็นเวลา 9 วัน และหลังจากนั้นเดินทางกลับมาเจริญจิตตภาวนาที่วัดเทพศิรินทราวาสถวายเป็นพระราชกุศลต่ออีกกระยะหนึ่งก่อนลาสิกขา

สมเด็จพระธีรญาณมุนี กล่าวว่า การบวชครั้งนี้เป็นการบวชเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา 84 พรรษา และเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระองค์จงทรงมีพระพลานามัยที่แข็งแรง สมบูรณ์ สำหรับการมาบวชที่อินเดียไม่ต่างจากการบวชที่เมืองไทย แต่ที่อินเดียผู้บวชได้ปฏิบัติธรรมและตั้งจิตตภาวนาตามรอยพระบาทพระศาสดาและบูชาพุทธสังเวชนียสถาน 4 ตำบล ได้แก่ พุทธคยา, ลุมพินีวัน, พาราณสี และกุสินารา อยากให้ทุกคนทำความดีถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อย่างจริง ๆ จัง ๆ อย่าเพียงแต่พูด แต่ต้องลงมือปฏิบัติและทำตามที่พูด พระองค์จะได้มีความสุขและมีพระพลานามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์ เปรียบไปแล้วเหมือนทุกคนมีลูกก็อยากให้ลูกเป็นคนดี ถ้าลูกเราดีผู้ที่ เป็นพ่อเป็นแม่ก็มีความสุข ซึ่งการทำความดีทำอะไรก็ได้ที่เป็นความดี เช่น การรักบ้านรักเมือง รักสถาบันพระมหากษัตริย์

ที่มา : หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ วันอังคารที่ 27 ธันวาคม 2554.

ใบงานที่ 3.1 เรื่อง หลักธรรมทางศาสนากับการพัฒนาสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปหลักธรรมทางศาสนากับการพัฒนาสังคมของแต่ละศาสนา

ศาสนาคริสต์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ศาสนาอิสลาม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ศาสนาอิสลาม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 3.1 เรื่อง หลักธรรมทางศาสนากับการพัฒนาสังคม

เฉลย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปหลักธรรมทางศาสนากับการพัฒนาสังคมของแต่ละศาสนา

(ตัวอย่าง)

ศาสนาคริสต์

หลักคำสอนที่สำคัญเกี่ยวกับความรัก ความเมตตา บทบัญญัติแห่งความรัก คือ ข้อสรุปของบัญญัติ 10 ประการ เป็นความรักต่อเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งศัตรู ความรักต่อเพื่อนมนุษย์แสดงถึงความเชื่อฟังและศรัทธาต่อพระเจ้า ทำให้คนที่มีศรัทธาต่อศาสนาคริสต์แสดงออกในด้านการพัฒนาสังคมทั้งรูปธรรมและนามธรรม ทั้งความเจริญให้แก่สังคมโดยรวม เช่น สร้างโรงเรียน มหาวิทยาลัย สังคมสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ยากไร้ เป็นต้น

ศาสนาอิสลาม

หลักคำสอนที่สำคัญของคัมภีร์อัลกุรอาน คือ หลักศรัทธาและหลักปฏิบัติ หลักปฏิบัติที่ถือว่าเป็นการพัฒนาสังคม คือ การบริจาคซะกาตหรือการให้ทาน และชำระซัดเกลาจิตใจให้บริสุทธิ์ ลดความตระหนี่ เห็นแก่ตัว ไม่ให้เกิดความละโมภ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ดังนั้นผู้ที่มั่งคั่งมีทรัพย์สิ้นเกินกำหนดเมื่อครบรอบปียังมีฐานะทางเศรษฐกิจดีมากเท่าไรก็ต้องจ่ายซะกาตมากเท่านั้น นอกจากบริจาคซะกาตแก่คนยากจนแล้ว ยังมีการบริจาคเพื่อสร้างสาธารณประโยชน์ เช่น สร้างโรงเรียน สาธารณสถาน ศาสนาอิสลามห้ามให้กู้ยืมเงินโดยคิดดอกเบี้ย เพราะเป็นการเอาเปรียบผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

เป้าหมายของศาสนาเมื่อผู้ใดสร้างฐานะจนมั่งคั่งแล้วเขาจะต้องให้เงินช่วยเหลือคนจนให้มีชีวิตที่ดียิ่งขึ้น ให้ได้รับการศึกษา
มากขึ้น และเมื่อเปลี่ยนสภาพสังคมให้ดีขึ้น จะต้องออกกฎหมายสร้างความเป็นธรรมและความสุขให้เกิดขึ้นในสังคม
ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวจัดว่าเป็นการพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น

ศาสนาอิสลาม

หลักธรรมพื้นฐานของศาสนาอิสลาม คือ การพัฒนาจิตใจ เมื่อมีชีวิตอยู่ในโลกจะต้องมีจิตใจพร้อมที่จะให้หรือตอบแทนผู้อื่นซึ่งเป็น
ส่วนหนึ่งของสังคม ชาวอิสลามพร้อมที่จะทำตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม เสียสละอุทิศแรงงาน ใจดี ทุนทรัพย์เพื่อส่วนรวม
อุทิศรายได้ของตนส่วนหนึ่งให้แก่กิจกรรมสาธารณกุศล เพื่อพัฒนาสังคมให้เจริญรุ่งเรืองขึ้น เช่น สร้างโรงเรียน สถานพยาบาล
ห้องสมุด สถานสงเคราะห์คนชรา ตั้มูลนิธิเพื่อช่วยเหลือทางการศึกษาแก่นักเรียน เป็นต้น

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

แบบบันทึกการอ่าน

ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง นามปากกา
สำนักพิมพ์ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์
จำนวนหน้า ราคา บาท อ่านวันที่ เดือน พ.ศ. เวลา

1. สาระสำคัญของเรื่อง

.....
.....
.....
.....

2. วิเคราะห์ข้อคิด/ประโยชน์ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

.....
.....

3. สิ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....
.....
.....

4. ข้อเสนอแนะของคุณ

.....
.....

ลงชื่อ นักเรียน
(.....)

ลงชื่อ ผู้ปกครอง
(.....)

ลงชื่อ ครูผู้สอน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานมีความสมบูรณ์ชัดเจน	ให้	4	คะแนน
ผลงานมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย	ให้	3	คะแนน
ผลงานมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	ให้	2	คะแนน
ผลงานมีข้อบกพร่องมาก	ให้	1	คะแนน

แบบประเมิน การนำเสนอผลงาน

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
 ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	เนื้อหาละเอียดชัดเจน				
2	ความถูกต้องของเนื้อหา				
3	ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย				
4	ประโยชน์ที่ได้จากการนำเสนอ				
5	วิธีการนำเสนอผลงาน				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
/...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสมบูรณ์ชัดเจน	ให้	4	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องบางส่วน	ให้	3	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	ให้	2	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องมาก	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม **การทำงานรายบุคคล**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการ ประเมิน	ความมีวินัย				ความมีน้ำใจ เอื้อเพื่อ เสียสละ				การรับฟัง ความ คิดเห็น				การแสดง ความ คิดเห็น				การตรงต่อ เวลา				รวม 20 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
/...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม **การทำงานกลุ่ม**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการ ประเมิน	การแสดง ความ คิดเห็น				การยอมรับ ฟังคนอื่น				การทำงาน ตามที่ได้รับ มอบหมาย				ความมีหัวใจ				การมี ส่วนร่วมใน การปรับปรุง ผลงานกลุ่ม				รวม 20 คะแนน		
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
/...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมิน **คุณลักษณะอันพึงประสงค์**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบายความหมายของเพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนและชักชวนผู้อื่นปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำกิจกรรมกับสมาชิกในโรงเรียน ชุมชน และสังคม				
	1.4 เป็นผู้นำหรือเป็นแบบอย่างในการจัดกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีปรองดอง และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ชื่นชม ปกป้องความเป็นชาติไทย				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา และเป็นตัวอย่างที่ดีของศาสนิกชน				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น ชื่นชมในพระราชกรณียกิจ พระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละเอียด และเกรงกลัวที่จะกระทำความผิด ทำตามสัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง และครู เป็นแบบอย่างที่ดีด้านความซื่อสัตย์				
	2.3 ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนด้านความซื่อสัตย์				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน ปฏิบัติเป็นปกติวิสัยและเป็นแบบอย่างที่ดี				
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด				

แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ต่อ)

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
	5.5 วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ				
	6.3 ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานอย่างรอบคอบ				
	6.4 ทุ่มเท ทำงาน อดทน ไม่ท้อต่อปัญหาและอุปสรรค				
	6.5 พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ				
	6.6 ชื่นชมผลงานความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ พร้อมช่วยแก้ปัญหา				
	8.3 ดูแล รักษาทรัพย์สินของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน ชุมชน เพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
/...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

บันทึกหลังแผนการสอน

- ด้านความรู้

.....

.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....

.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

- แนวทางการแก้ไข

.....

.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

บันทึกหลังหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน

ตอนที่ 1 นักเรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหน่วยการเรียนรู้
ต่อไปนี้ ส 1.1 (ม.4-6/18)

- ด้านความรู้

.....
.....
(จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....
.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....
.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....
.....

สรุปผลจากการประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด) ประจำหน่วยการเรียนรู้

- ระดับคุณภาพดีมาก จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ
- ระดับคุณภาพดี จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ
- ระดับคุณภาพพอใช้ จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ
- ระดับคุณภาพปรับปรุง จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

- ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

- แนวทางการแก้ไข

.....
.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพนักเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ด้านคุณภาพผู้เรียน)	ร้อยละ
มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ	
1.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ	
1.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน	
1.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ	
1.4 เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม	
1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น	
1.6 สร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ กีฬา/นันทนาการตามจินตนาการ	
มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	
2.1 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร	
2.2 เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูทวดเวทิต่อผู้มีพระคุณ	
2.3 ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง	
2.4 ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม	
มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	
3.1 มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่างๆ รอบตัว	
3.2 มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	
3.3 เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน	
3.4 ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน	
มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหา ได้อย่างมีสติสมเหตุสมผล	
4.1 สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง	
4.2 นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง	
4.3 กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ	
4.4 มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	
มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	
5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์	
5.2 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์	
5.3 ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามเกณฑ์	
5.4 ผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์	
มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	
6.1 วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ	
6.2 ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง	
6.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	
6.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ	